

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ КОХАННЯ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПІСЕННОМУ ДИСКУРСІ

У статті розглядаються сучасні підходи дослідження концепту, його структури та шляхи реалізації концепту КОХАННЯ у пісенному дискурсі.

Ключові слова: концепт, дискурс, пісенний дискурс

The article deals modern approaches to the study of the concept, its structure and ways of implementing the concept of LOVE in song discourse.

Key words: concept, discourse, song discourse

На сьогоднішній день немає єдиної загальноприйнятої дефініції поняття «концепт». Концепт розглядається як «розумова категорія, яка об'єктивно не спостерігається, і саме через це існують її численні тлумачення» [3, с. 10].

Під концептом, слідом за О.С. Кубряковою, ми розуміємо «багатовимірний розумовий конструкт, що демонструє процес пізнання світу, результати людської діяльності, його досвід і знання про світ, який зберігає інформацію про нього» [1, с. 90].

Лексема «кохання» є назвою одного з культурних концептів, що характеризує специфіку національно-культурної картини світу. Саме лексема «кохання» зумовлює поняття емоційного ряду, одну з ціннісних установок, тому її понятійний зміст формується у носіїв мови певної лінгвокультурної спільноти на основі специфічної системи цінностей. Кохання, як почуття природне не має національних відмінностей, є єдиним у своїх проявах [2, с. 104].

Концепт КОХАННЯ належить до культурних концептів, які втілюють дух народу. Культурні концепти орієнтовані на духовність, суб'єктивність і внутрішній світ носія етнічної свідомості.

Якщо взяти до уваги концепт КОХАННЯ, то любов можна розглядати як філософську категорію, у вигляді суб'єктного відношення, інтимного почуття, спрямованого на предмет любові. По-перше, цей аспект показує різні ситуації любові, а по-друге, переважно таке значення використовують при створенні фразеологізмів. Наприклад, *любов* – це енергія, яка рухає життям: *be head over ears in love* – втратити голову від кохання; *love at first sight* – кохання з першого погляду; *fall in love* – закохатися.

Одним з важливих атрибутів кохання є зовнішність: *I have a crush on you* – ти зводиш мене з розуму; *I love your dimples* – я люблю ямочки на твоїх щоках. Але краса, це не найважливіша ознака любові, любов неможлива без довіри і чесності: *Where love is there is faith* – де любов, там віра; *Where there is no trust there is no love* – де немає жодної довіри, немає любові.

Кожна людина хоче пізнати щастя бути коханим, кожен хоче знайти свою «особливу» любов. Адже, найголовнішим джерелом любові є сама любов: *Love is mother of love* – любов-матір любові; *Love begets love* – любов породжує любов.

Пісенний дискурс володіє певною структурою. У пісенному дискурсі елементами макроструктури виступають куплети і приспиви (останні, як правило, повторюються кілька разів у ході виконання пісні). Макроструктура пісенного дискурсу в деяких випадках може бути близька до макроструктури ліричного вірша [1, с. 20].

Труднощі дослідження пісенних текстів зводяться до того, що вони представляють складну єдність музичних та вербальних компонентів. При проведенні лінгвістичного дослідження необхідно пам'ятати про їх двояку сутність та одночасно абстрагуватися від

мелодійного компонента [3, с. 43], оскільки цей компонент не є у фокусі нашого дослідження.

Синонімічний ряд, використаний для тлумачення концепту КОХАННЯ в англійській мові, представлений лексемами *like, warmth, affection, fondness, adoration, devotion, passion, tenderness* [5, с. 229].

У зазначеного синонімічного ряду видається можливим виділити загальне семантичне ядро – відчувати почуття, яке викликається об'єктом, це почуття є приємним для суб'єкта, і породжує у нього бажання бути в контакті з цим об'єктом.

Синоніми цього ряду відрізняються за такими смисловими ознаками:

1. сила і глибина почуття,
2. його характер,
3. його основа (інтелектуальна - емоційна),
4. форма його прояву,
5. його актуальність – постійність.

Дієслівна одиниця *to like* є смисловою домінантою синонімічного ряду і означає не занадто сильне і глибоке почуття, яке має інтелектуальне або емоційне підґрунтя, наприклад: *I like music* «я люблю музику»; *mother likes when it is warm in the room* «мамі подобається, коли в кімнаті тепло». Дієслово *to like* має також значення «надавати перевагу», «хотіти»: *how do you like your tea?* «Який чай ви більше любите?».

У семантиці дієслів *to love, to be fond of, to dote (up) on* превалюють почуття, що мають емоційну основу.

Лексема *to love* використовується у схожих контекстах, що і *to like*, проте існують об'єкти (батьки, діти, друзі, співвітчизники, батьківщина, свобода, життя), по відношенню до яких вважається більш доречним почуття любові (*to love*), ніж проста симпатія (*to like*). *To love*, таким чином, передбачає набагато більшу глибину переживання або прихильність, ніж *to like* [5, с. 123].

To be fond of також означає «любити», але включає елемент ніжності «відчувати ніжність». *To be fond of* – «бути ніжно люблячим, закоханим».

Крім цього, існує суттєва відмінність між конотативними компонентами лексичної одиниці *to love*, що вживається в значенні позитивної оцінки, а *to be fond of* і особливо *to dote (up) on* можуть передавати і несхвальне ставлення мовця до суб'єкта почуття.

To be fond of може виражати почуття більш егоїстичне – менш розумне, що межує з надмірною терпимістю або поблажливістю. Тому іноді, особливо в атрибутивному вживанні і стосовно до об'єкта, *to be fond of* набуває значення негативної оцінки: *spoiled by a fond mother* – «розпещений (занадто) ніжною матусеною любов'ю» [5, с. 178].

To dote (up) on в ще більшій мірі, ніж *to be fond of*, підкреслює негативне ставлення мовця до суб'єкта любові, яке представляється надмірним, дурним сліпим обожнюванням: *a doting mother* – «(шалено) любляча мати» [5, с. 201].

To adore в ще більш сильному ступені, ніж *to be fond of* і *to dote (up) on*, виражає інтенсивність почуття обожнювання за рахунок додаткового семантичного відтінку «схилятися». *We adore them for their generosity* – «Ми схиляємося перед ними за їх благородство» [5, с. 267].

To enjoy, to relish і *to fancy* позначають переважно почуття задоволення, що виникає в результаті позитивної оцінки якогось об'єкта суб'єктом почуття і не має характерних зовнішніх проявів.

При цьому *to enjoy* описує майже виключно актуальний психологічний стан суб'єкта – глибоке задоволення або задоволення, що виникає безпосередньо в момент сприйняття приємного для нього явища або дії: *to enjoy good weather* – «насолоджуватися гарною погодою»; *to enjoy the beautiful view* – «захоплюватися красивим краєвидом».

Дієслово *to relish* близьке за значенням до словесної одиниці *to enjoy*, але позначає більш примітивний вид задоволення, часто пов'язаний зі смаковими відчуттями: *to relish the pie (the wine)* – «насолодитися пирогом (вином)» [5, с. 40-47].

Почуття кохання набуває додаткових семантичних відтінків у пісенних рядках:

- кохання як можливість дихати: «*And I can not breathe without you with me*» [4];
- кохання як лабіринт, як місце, де можна заблукати. «*It's just not fair that I'm lost in your love.*» [4];
- кохання як страждання, як випробування, від якого людина хоче втекти. «*I wanna run away from love. This time I have had enough.*» [4].

Таким чином, концепт КОХАННЯ в англomовних пісенних текстах, з одного боку, є відображенням відповідного національного концепту. З іншого боку, способи вербалізації цього концепту є відображенням їх індивідуального сприйняття цього почуття, що виражається у виборі відповідних мовних засобів. Кохання – це складне почуття, яке приносить біль, страждання, розчарування. Іноді доводиться багато пережити, щоб зрозуміти, що таке любов і що означає любити.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кибрик А. А. Аналіз дискурсу в сучасній перспективі: дис. докт. філол. наук. Москва, 2003. 90 с.
2. Лисиченко Л. А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Х.: Основа, 2009. 191 с.
3. Слухай Н. В. Сучасні лінгвістичні теорії концепту як мовно-культурного феномену. Мовні і концептальні картини світу. К.:Логос, 2002. 470 с.
4. Echo Leona Lewis Album. URL: <http://www.lyrics.by/leonalewis/a2009a1-echo.html>
5. Macmillan English dictionary of advanced learners. London, 2002. 1125 p.

Рекомендує до друку науковий керівник доцентка Присяннікова Я.М.